

**TONYUKUK YAZITININ ÇEŞİTLİ DİLLERDEKİ ÇEVİRİLERİNİN TAM METİNLERİ**

**Bülent Ağaođlu**

**(04.07.2017)**

1899

Radlof

“Aynı yıl, Radlof yazıtların yeni basımının ikinci cildini yayımlamıştır. Radlof’un bu eseri F. Klementz tarafından Bain-Tsokto mevkiinde bulunan Tonyukuk yazıtının “runik” harfli metni ile yazı çevrimi ve Almanca çevirisini içerir. Bunları açıklamalar ve sözlük bölümleri izler. Bu eserin devamına ayrıca çok önemli iki inceleme yazısı da eklenmiştir. Bunlar Friedrich Hirth’in ve Wilhelm Barthold’un deneyimlerinde oluşan incelemeleridir.” <http://turkbilimi.com/orhun-anitlari-tonyukuk-716-kol-tigin-kultigin-732-bilge-kagan-735.html>

**Tunyukuk yazıtı ilk kez runik harfli asıl metni, yazıçevrimi ve Almanca çevirisi ile Radloff tarafından yayımlanmıştır: W. Radloff, *Die alttürkischen Inschriften der Mongolei, Zweite Folge*, St. Petersburg 1899, ss. 2-27. Bu yayında, ilk olduğu için, yanlış okuma ve açıklamalar pek çoktur.**

Alıntı kaynağı: <http://turuz.com/index/view/Odd0fe291d027e6d7b051dd4a5f9382b5d7de4b4>

Almanca Tam metin linki:

<http://menadoc.bibliothek.uni-halle.de/ssg/content/titleinfo/761369>

<http://menadoc.bibliothek.uni-halle.de/download/pdf/761369?name=Die%20Inschrift%20des%20Tonjukuk>

1916

Thomsen

**Daha sonra Thomsen, Ramstedt aracılığı ile yazıtın mükemmel fotoğraflarını elde etmiş ve bunlar üzerinde çalışarak çok öncmlü bazı düzeltmeler yapmıştır: Vilhelm Thomsen, *Turcica*, Helsingfors 1916.**

<http://turuz.com/index/view/Odd0fe291d027e6d7b051dd4a5f9382b5d7de4b4>

1922

Thomsen

**Thomsen daha sonra iki Orhon yazıtı ile birlikte Tunyukuk yazıtının Danca tam bir çevirisini yayımlamıştır: “Gammel-tyrkiske indskrifter fra Mongoliet, i oversættelse og med indlæning”, *Samlede Afhandlinger*, III, København 1922, ss. 121-175. Bu çeviri az sonra Almanca olarak da yayımlanmıştır: “Altürkische Inschriften aus der Mongolci”, (Çev. H. H. Schaeder), *ZDMG* (1924). ss. 160-175.**

<http://turuz.com/index/view/Odd0fe291d027e6d7b051dd4a5f9382b5d7de4b4>

[http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:KcSjtGUo388J:media.turuz.com/Language/2016/0970-Tunyukuk\\_Yaziti-Inceleme-Talat\\_Tekin-1994-89s.pdf+&cd=6&hl=tr&ct=clnk&gl=tr](http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:KcSjtGUo388J:media.turuz.com/Language/2016/0970-Tunyukuk_Yaziti-Inceleme-Talat_Tekin-1994-89s.pdf+&cd=6&hl=tr&ct=clnk&gl=tr)

1924

Thomsen

Thomsen daha sonra iki Orhon yazıtı ile birlikte Tunyukuk yazıtının Danca tam bir çevirisini yayımlamıştır: "Gammel-tyrkiske indskrifter fra Mongoliet, i oversættelse og med indlæning", *Samlede Afhandlinger*, III, København 1922, ss. 121-175. Bu çeviri az sonra Almanca olarak da yayımlanmıştır: "Altürkische Inschriften aus der Mongolci", (Çev. H. H. Schaeder), *ZDMG* (1924), ss. 160-175.

<http://turuz.com/index/view/Odd0fe291d027e6d7b051dd4a5f9382b5d7de4b4>

1936

Hüseyin Namık Orkun

[http://aton.ttu.edu/pdf/Eski\\_Turk\\_Yazitlari\\_Part\\_4.pdf](http://aton.ttu.edu/pdf/Eski_Turk_Yazitlari_Part_4.pdf)

Tunyukuk yazıtı daha sonra Türkiye’de H. N. Orkun tarafından yayımlanmıştır: H. N. Orkun, *Eski Türk Yazıtları*, I, İstanbul 1936, ss. 99-124. Orkun, Radloff’un yayımladığı metni temel olarak almış, bu metin üzerinde Thomsen’in yaptığı düzeltmeleri de göz önünde tutmuştur. Bütün bunlara karşın Orkun yayınında yine de birçok yanlış düzeltilmeden kalmıştır.

<http://turuz.com/index/view/Odd0fe291d027e6d7b051dd4a5f9382b5d7de4b4>

1939

Sprengling

---

Bundan sonra Amerikalı Sprengling Thomsen’in Tunyukuk yazıtı

çevirisini Dancadan İngilizceye çevirmiş ve bu çeviriyi yazıtın kendi eliyle hazırladığı runik harfli bir kopyası ile birlikte yayımlamıştır: M. Sprengling, "Tonyukuk Epitaph", *AJSLL*, LVI. No. 1 (January 1939), ss. 1-19, No. 4. (October 1939), ss. 365-383.

<http://turuz.com/index/view/Odd0fe291d027e6d7b051dd4a5f9382b5d7de4b4>

1943

Nihal Atsız

"1943'te Nihal ATŞIZ, "Türk Edebiyatı Tarihi" adlı eserinde Tonyukuk ve Kül Tigin bengu taşlarının bugünkü Türkçeye çevrilmiş şekillerini vermiştir."

"Bilge Tonyukuk Yazıtının Bugünkü Türkçeye Çevrilmiş Şekli". İçinde: Hüseyin Nihal Atsız: Türk Edebiyatı Tarihi.

[https://books.google.com.tr/books?id=sWqHCwAAQBAJ&pg=PT70&lpg=PT70&dq=tonyukuk+han%C4%B1n%C4%B1&source=bl&ots=ewCVkw\\_sX3&sig=x-JjaJWMhghL3cpZpaPkYzKuKdw&hl=tr&sa=X&ved=0ahUKEwio2fkm3PTUAhWCZIAKHcUKBnMQ6AEIzjAP#v=onepage&q=tonyukuk%20han%C4%B1n%C4%B1&f=false](https://books.google.com.tr/books?id=sWqHCwAAQBAJ&pg=PT70&lpg=PT70&dq=tonyukuk+han%C4%B1n%C4%B1&source=bl&ots=ewCVkw_sX3&sig=x-JjaJWMhghL3cpZpaPkYzKuKdw&hl=tr&sa=X&ved=0ahUKEwio2fkm3PTUAhWCZIAKHcUKBnMQ6AEIzjAP#v=onepage&q=tonyukuk%20han%C4%B1n%C4%B1&f=false)

[http://www.turkcuturanci.com/turkcu/turk-toresi/islam-oncesi-araplarda-al-ilah-\(allah\)-inanisi/75/?imode](http://www.turkcuturanci.com/turkcu/turk-toresi/islam-oncesi-araplarda-al-ilah-(allah)-inanisi/75/?imode)

**1951**

Malov

Tunyukuk yazıtı daha sonra runik harfli metni, yazıçevrimi ve Rusça çevirisi ile birlikte Malov tarafından yayımlanmıştır: S. Ye. Malov, *Pamyatniki drevnyurkskoy pis'mennosti*, Moskva 1951, ss. 56-73.

<http://turuz.com/index/view/0dd0fe291d027e6d7b051dd4a5f9382b5d7de4b4>

“Orhun Yazıtları Gabain’den sonra Rus Türkolog Sergey Yefimoviç Malov tarafından yayımlanmıştır. Malov, 1951’de yayımlanan eserinde Kül Tigin ve Tonyukuk yazıtlarının “runik” harfli orijinal metinleri ile Kiril harfli yazı çevrimlerini ve Rusça çevirileri vermiştir.” <http://turkbilimi.com/orhun-anitlari-tonyukuk-716-kol-tigin-kultigin-732-bilge-kagan-735.html>

**1958**

Aalto

Tunyukuk yazıtı bundan sonra Aalto tarafından yayımlanmıştır: Pentti Aalto, G. J. Ramstedt und J. G. Granö, “Materialien zu den alttürkischen Inschriften der Mongolei”, *JSFOu*, LX: 7 (1958), ss. 30-61.

<http://turuz.com/index/view/0dd0fe291d027e6d7b051dd4a5f9382b5d7de4b4>

**1961**

Giraud

Tunyukuk yazıtını, harfçevrimi, yazıçevrimi, Fransızca çevirisi, açıklamaları ve sözlüğü ile kitap halinde ilk kez yayımlayan Giraud olmuştur: Rene Giraud, *L'inscription de Baïn Tsokto*, Paris 1961. 164 s. Giraud yazıt metninde bazı önemli düzeltmeler yapmıştır.

<http://turuz.com/index/view/0dd0fe291d027e6d7b051dd4a5f9382b5d7de4b4>

1968

Talat Tekin

Bundan sonra bu satırların yazarının Orhon Türkçesi grameri içindeki yayını gelir: T. Tekin, *A Grammar of Orkhon Turkic*, Indiana University Publications, Uralic and Altaic Series, Volume 69, Bloomington 1968, ss. 249-253 ve 283-290.

<http://turuz.com/index/view/0dd0fe291d027e6d7b051dd4a5f9382b5d7de4b4>

1970

Muharrem Ergin

Tunyukuk yazıtı son olarak M. Ergin tarafından yayımlanmıştır: M. Ergin, *Orhun Abideleri*, İstanbul 1970, ss. 90-98. Bu yayının, öbür iki yazıt gibi, T. Tekin'in yayınının tıpkısıdır.

<http://turuz.com/index/view/0dd0fe291d027e6d7b051dd4a5f9382b5d7de4b4>

<http://www.gokturkce.net/yazi/tonyukuk-yaziti-cevirisi-okuma-metni/>

<https://gizliliimler.tr.gg/Tonyukuk-Yaz%26%23305%3B%26%23305%3B--k1-Tonyukuk-Abidesi-k2-.htm>

<http://yuksekturkiyeideali.blogspot.com.tr/2012/10/orhun-antlar-tam-metni.html>

<http://sizinicin.org/tonyukuk-yaziti-tam-metni/>

[orhun türkçes - Turuz / media.turuz.com/Language/.../0376-Orhun\\_Turkcesi\\_\(Aysu\\_Ata\)\(Eskishehir-2011\).pdf](#) / TONYUKUK YAZITI (GÜNEY YÜZÜ 8-15) ..... Değerli öğrenciler,. Orhun Türkçesinin metinleri sadece Türk dili ve edebiyatının değil, genel. 175-184ss.

1985

Ahmet Bican Ercilasun

"1985 yılında Büyük Türk Klasikleri dizisinin 1. cildinde "Bengütaş Edebiyatı" başlığıyla Ahmet Bican Ercilasun da, Tonyukuk ve Köl Tigin anıtlarının yeni bir aktarımını vermiş, anıtları özellikle edebi yönden değerlendirmiştir."

1994

Talat Tekin

[orhun türkçes - Turuz / media.turuz.com/Language/.../0376-Orhun\\_Turkcesi\\_\(Aysu\\_Ata\)\(Eskishehir-2011\).pdf](#) / TONYUKUK YAZITI (GÜNEY YÜZÜ 8-15) ..... görülecektir. Resim 1. 7: Osman. Nedim Tuna, 1923-. 2001. Resim 1. 8: Talat. Tekin, 1927- ...

82-95ss.

-----  
<http://bitig.org/?lang=e&mod=1&tid=1&oid=17&m=1>

<http://www.biligbitig.com/2014/03/orhun-yaztlar-bilge-tonyukuk-1-yazt.html>

<http://www.tamga.org/2014/12/tonyukuk-abidesi.html>

<http://www.dilimiz.com/dil/tonyukukyaziti.htm>

<http://orhunyazitlari.appspot.com/tonyukuk.html>

<https://www.facebook.com/Orhun.Kitabeleri/posts/426518500759093>

-----  
<https://turkcetarih.com/bilge-tonyukuk-yaziti-gunumuz-turkcesi/>

<https://turkcetarih.com/bilge-tonyukuk-yaziti-1-tas-1-yuz-bati-yuzu-7-dizi/>

<https://turkcetarih.com/bilge-tonyukuk-yazitlari/>

-----  
<http://balabanpasa.blogspot.com.tr/2010/12/hepimiz-o-yada-bu-sekilde-gokturk.html>

## **ÇEVİRİLERİ**

Yong-Söng LI, Orhon Yazıtları'nın Koreceye Çevriliş Süreci. İçinde: I. Uluslararası Uzak Asya'dan Ön Asya'ya Eski Türkçe Bilgi Şöleni Bildirileri / The First International Symposium Of Old Turkic From Far Asia To Fore Asia / 18-20 Kasım 2009 / 18-20 November 2009 / Afyonkarahisar / Türkiye / Afyonkarahisar, 2010. 147-160ss.

Arezi, Aierken : "Çin Halk Cumhuriyeti'nde Orhon Yazıtlarıyla İlgili Yapılan Çalışmaların Toplu Bir Kaynakçası". İçinde: Orhon Yazıtları'nın Çağdaş Uygurca Çevirisi ve Çin Halk Cumhuriyeti'ndeki İlgili Çalışmaların Genel Bir Değerlendirilmesi. İçinde: Uluslararası Türkiyat Araştırmaları Sempozyumu [3.: 2010] "Orhon Yazıtlarının Bulunuşundan 120 Yıl Sonra Türklük Bilimi ve 21. Yüzyıl" konulu III. Uluslararası Türkiyat Araştırmaları Sempozyumu : Bildiriler kitabı 1. cilt, 26 Mayıs 2010 - 29 Mayıs 2010 / ed. Ülkü Çelik Şavk; yay. haz. Meral Uçmaz ...[v.b.]. - Ankara: Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü; Türk Dil Kurumu, 2011. 59-70SS. 2011.

<http://www.turkiyat.hacettepe.edu.tr/kitap/OrhonBildirilerKitabiCilt1.pdf>

Ölmez, Mehmet: Orhon-Uygur Hanlığı dönemi Moğolistan'daki eski Türk yazıtları. Metin-Çeviri-Sözlük. Bilgesu Yayıncılık.2012 . [ <http://www.kitapyurdu.com/kitap/orhonuygur-hanligi-donemi-mogolistandaki-eski-turk-yazitlari-amp-metincevirisozluk/286300.html> ]

Zhu, Yanfeng / 朱延丰 (1943). 突厥嚙欲谷碑铭译文笺证 / Tu-jue Tun-yu-gu Bei-ming Jian-zhen / Türk Tonyukuk Yazıtının Çevirisi ve Yorumu, 载 1943 年 1 月 (志林) 第 4 期. . [RBN]

Söyegov, Muratgeldi: Tonyukuk Yazıtının edebi-tarihi bir eser olarak değerlendirilmesi : Günümüz Türkmençe, Rusça ve İngilizce çevirileri = Description of inscription about Tonyukuk as literary-historical work / konuşmacı: Muratgeldi Söyegov. – Uluslararası Türkiyat Araştırmaları Sempozyumu [3.: 2010]. – Ankara: Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü; Türk Dil Kurumu, 2011. – 2.c.(739-765.ss.). 1. EDEBİYAT TARİHİ, TÜRK. – 2. KÜLTÜR TARİHİ, TÜRK. – 3. ORHUN ABİDELERİ. [dagmdm].

Söyegow, M. (2004). Ancient Oguz Orkhon Inscriptions Deciphered and Published by European Scholars, The Rhythmic Whisper, Journal of Art Science and Culture of International Turkmen-Turkish University, 6, 11-13.

Bellow we call attention of our readers to the English translation of Tonyukuk monument, in which the text the from the book “Album of the Turkish monuments in Mongolia” (2001).  
<http://www.turkiyat.hacettepe.edu.tr/kitap/OrhonBildirilerKitabiCilt2.pdf>

“Tonyukuk Monument”. İçinde: 760-764ss. (Bellow we call attention of our readers to the English translation of Tonyukuk monument, in which the text the from the book “Album of the Turkish monuments in Mongolia” (2001).  
<http://www.turkiyat.hacettepe.edu.tr/kitap/OrhonBildirilerKitabiCilt2.pdf> )

Tonyukuk ýadygärligi. İçinde: 742-747ss. [ Söyegov, Muratgeldi: Tonyukuk Yazıtının edebi-tarihi bir eser olarak değerlendirilmesi : Günümüz Türkmençe, Rusça ve İngilizce çevirileri = Description of inscription about Tonyukuk as literary-historical work / konuşmacı: Muratgeldi Söyegov. – Uluslararası Türkiyat Araştırmaları Sempozyumu [3.: 2010]. – Ankara: Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü; Türk Dil Kurumu, 2011. – 2.c.(739-765.ss.). 1. EDEBİYAT TARİHİ, TÜRK. – 2. KÜLTÜR TARİHİ, TÜRK. – 3. ORHUN ABİDELERİ. [dagmdm]. ]  
<http://www.turkiyat.hacettepe.edu.tr/kitap/OrhonBildirilerKitabiCilt2.pdf>

Памятник Тоньюкуку. İçinde: 751-756ss. [ Söyegov, Muratgeldi: Tonyukuk Yazıtının edebi-tarihi bir eser olarak değerlendirilmesi : Günümüz Türkmençe, Rusça ve İngilizce çevirileri = Description of inscription about Tonyukuk as literary-historical work / konuşmacı: Muratgeldi Söyegov. – Uluslararası Türkiyat Araştırmaları Sempozyumu [3.: 2010]. – Ankara: Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü; Türk Dil Kurumu, 2011. – 2.c.(739-765.ss.). 1. EDEBİYAT TARİHİ, TÜRK. – 2. KÜLTÜR TARİHİ,

TÜRK. – 3. ORHUN ABİDELERİ. [dagmdm]. ]

<http://www.turkiyat.hacettepe.edu.tr/kitap/OrhonBildirilerKitabiCilt2.pdf>



## KENDİME NOTLAR:

### **TARA, İNCELE, yap**

<http://www.turktoresi.com/viewtopic.php?f=9&t=1611&start=10>

<https://hunturk.net/h123-bilge-tonyukuk-1-tas-4-yuz-kuzey-yuzu-11-dizi.html>

<https://cetelemiz.blogspot.com/2017/02/tonyukuk-abidesi725.html>

-----.

Çalış: [http://journals.manas.edu.kg/mjtc/oldarchives/2004/27\\_801-2060-1-PB.pdf](http://journals.manas.edu.kg/mjtc/oldarchives/2004/27_801-2060-1-PB.pdf)

### **GÖRMELİ İNCELEMELİ**

**Moğolistan'daki Türk Anıtları Projesi Albümü / Album of the Turkish Monuments in Mongolia**, TİKA, Ankara, 2001, 350 s.

**Göktürk (Runik) Yazılı Belge, Yazıt ve Anıtların Albümü Projesi : 3**, Ankara, 2008, XXVI+180 s.

Dmitri Dmitriyeviç VASİLYEV, **Altay Bölgesinin Runik Anıt ve Yazıtları Albümü, Göktürk (Runik) Yazılı Belge, Yazıtları ve Anıtları Albümü Projesi: 4**, Ankara, 2008, XVI+160 s.

-----.

“Bu yıl içinde yapılan önemli çalışmalardan birisi de V. Rybatzki'nin Tonyukuk Yazıtı'nı her yönüyle işlediği Die Tofiukuk-Inschrift adını taşıyan eseridir (Szeged: Studia Uralo-Altaica: 40). Rybatzki, bu çalışmasını **transliterasyon, transkripsiyon ve çeviri olmak üzere üçe ayırmıştır**. Bu çalışmanın en önemli özelliklerinden birisi, daha önce yapılan çalışmaları geniş bir şekilde değerlendirmiş olmasıdır. Bu sebeple Tonyukuk Yazıtı üzerinde araştırma yapacakların daha önce yapılanları bu çalışmadan öğrenmeleri mümkündür.”

“2004 yılının belki de en önemli çalışması A. Berta'ya aittir. Szavaimat J6l Halljatok, A Türk es Ujgur Rovasfrasos Emlekek Kritikai Kiadasa (Szeged: Jate Press) adını taşıyan bu çalışmada işlenen yazıtlar kitaptaki sıraya göre şunlardır 1995-2005 YILLARINDA TÜRK RUNİK METİNLERİ ÜZERİNE ÇALIŞMALAR 53 (Yazıt adlarını okuyuş tercihleri yazara aittir): Köli Çor, Tofiukuk, Köl Tegin ve Bilga Kagan, Ongi, Tez, Tariat, Şine-usu ve Süüdji. Bu yazıtların önce transliterasyonu, transkripsiyonu ardından da Macarca çevirisi verilmiştir.”

ara: tonyukuk çevirileri

Chinese Text

耿世民《古代突厥文碑铭研究》，中央民族大学出版社. *Eski Türkçe Yazıtlar*. Geng Shi Ming. (2007). Zhongyang Minzu Üniversitesi Basımevi.

[http://www.ijlet.com/Makaleler/781742101\\_Ceyda%20ADYAMAN.pdf](http://www.ijlet.com/Makaleler/781742101_Ceyda%20ADYAMAN.pdf)

“ Yine daha sonra *Stebleva* ve *Klyastorniy* kitabeleri Rusça'ya tercüme etmiştir.”

<https://www.neoldu.com/orta-asya-turk-tarihi-kaynaklari-88h.htm>

-----.

21 kişi / 9 unun tam metin web linki var.

1. Aalto Almanca

2. Ahmet Bican Ercilasun Türkçe

3. Arpad, Berta Macarca

4. Cengiz AlyılmazTürkçe

5. Erhan Aydın Türkçe

6. Giraud Fransızca

7. H.Namık Orkun Türkçe [tam metin linkini ekleyeceğim]

8. Hatice Şirin User Türkçe

9. Malov Rusça

10. Mehmet Ölmez Türkçe

11. Muharrem ErginTürkçe [tam metin linkini ekleyeceğim]

12. Nathan Light İngilizce. 166–182ss.

[http://www.academia.edu/1001778/An\\_8th\\_century\\_Turkic\\_narrative\\_pragmatics\\_reported\\_speech\\_and\\_information\\_management](http://www.academia.edu/1001778/An_8th_century_Turkic_narrative_pragmatics_reported_speech_and_information_management)

13. Nihal Atsız Türkçe. "Bilge Tonyukuk Yazıtının Bugünkü Türkçeye Çevrilmiş Şekli". İçinde: Hüseyin Nihal Atsız: Türk Edebiyatı Tarihi.

[https://books.google.com.tr/books?id=sWgHCwAAQBAJ&pg=PT70&lpg=PT70&dq=tonyukuk+han%C4%B1n%C4%B1&source=bl&ots=ewCVkw\\_sX3&sig=x-JjaJWMhghL3cpZpaPkYzKuKdw&hl=tr&sa=X&ved=0ahUKEwio2fkm3PTUAhWCZIAKHcUKBnMQ6AEIZjAP#v=onepage&q=tonyukuk%20han%C4%B1n%C4%B1&f=false](https://books.google.com.tr/books?id=sWgHCwAAQBAJ&pg=PT70&lpg=PT70&dq=tonyukuk+han%C4%B1n%C4%B1&source=bl&ots=ewCVkw_sX3&sig=x-JjaJWMhghL3cpZpaPkYzKuKdw&hl=tr&sa=X&ved=0ahUKEwio2fkm3PTUAhWCZIAKHcUKBnMQ6AEIZjAP#v=onepage&q=tonyukuk%20han%C4%B1n%C4%B1&f=false)

14. Raddloff Almanca [tam metin linkini ekleyeceğim]

15. Ross, Denis İngilizce. 38–43ss.

[https://archive.org/stream/Ross1930BSOASOrkhon/Ross\\_1930\\_BSOAS\\_Orkhon#page/n19/mode/2up](https://archive.org/stream/Ross1930BSOASOrkhon/Ross_1930_BSOAS_Orkhon#page/n19/mode/2up)

16. Rybatzki , Volker . 29–74ss. [http://acta.bibl.u-szeged.hu/38756/1/altaica\\_040.pdf](http://acta.bibl.u-szeged.hu/38756/1/altaica_040.pdf)

17. Sprengling İngilizce [tam metin linkini ekleyeceğim]

18. Talat Tekin Türkçe [tam metin linkini ekleyeceğim]

19. Thomsen Almanca / Danca Almanca: 162–170ss. <http://menadoc.bibliothek.uni-halle.de/dmg/periodical/titleinfo/92926>

20. Yong–Song Li Korece

21. Zhu, Yanfeng / 朱延丰 (1943). 突厥嚙欲谷碑铭译文笺证 / Tu–jue Tun–yu–gu Bei–ming Jian–zhen / Türk Tunyukuk Yazıtının Çevirisi ve Yorumu, 载 1943 年 1 月 (志林) 第 4 期. . [RBN]

## **Türkler**

1. Ahmet Bican Ercilasun Türkçe

2. Cengiz Alyılmaz Türkçe

3. Erhan Aydın Türkçe

4. H.Namık Orkun Türkçe [tam metin linkini ekleyeceğim]

5. Hatice Şirin User Türkçe

6. Mehmet Ölmez Türkçe

7. Muharrem ErginTürkçe [tam metin linkini ekleyeceğim]

8. Nihal Atsız Türkçe. "Bilge Tonyukuk Yazıtının Bugünkü Türkçeye Çevrilmiş Şekli". İçinde: Hüseyin Nihal Atsız: Türk Edebiyatı Tarihi.

[https://books.google.com.tr/books?id=sWgHCwAAQBAI&pg=PT70&lpg=PT70&dq=tonyukuk+han%C4%B1n%C4%B1&source=bl&ots=ewCVkw\\_sX3&sig=x-JjajWMhghL3cpZpaPkyzKuKdw&hl=tr&sa=X&ved=0ahUKEwio2fmk3PTUAhWCZIAKHcUKBnMQ6AEIzjAP#v=onepage&q=tonyukuk%20han%C4%B1n%C4%B1&f=false](https://books.google.com.tr/books?id=sWgHCwAAQBAI&pg=PT70&lpg=PT70&dq=tonyukuk+han%C4%B1n%C4%B1&source=bl&ots=ewCVkw_sX3&sig=x-JjajWMhghL3cpZpaPkyzKuKdw&hl=tr&sa=X&ved=0ahUKEwio2fmk3PTUAhWCZIAKHcUKBnMQ6AEIzjAP#v=onepage&q=tonyukuk%20han%C4%B1n%C4%B1&f=false)

9. Talat Tekin Türkçe [tam metin linkini ekleyeceğim]

## **Yabancılar**

1. Aalto Almanca

2. Arpad, Berta Macarca

3. Giraud Fransızca

4. Malov Rusça

5. Nathan Light İngilizce. 166–182ss.

[http://www.academia.edu/1001778/An\\_8th\\_century\\_Turkic\\_narrative\\_pragmatics\\_reported\\_speech\\_and\\_information\\_management](http://www.academia.edu/1001778/An_8th_century_Turkic_narrative_pragmatics_reported_speech_and_information_management)

6. Raddloff Almanca [tam metin linkini ekleyeceğim]

7. Ross, Denis İngilizce. 38–43ss.

[https://archive.org/stream/Ross1930BSOASOrkhon/Ross\\_1930\\_BSOAS\\_Orkhon#page/n19/mode/2up](https://archive.org/stream/Ross1930BSOASOrkhon/Ross_1930_BSOAS_Orkhon#page/n19/mode/2up)

8. Rybatzki, Volker . 29–74ss. [http://acta.bibl.u-szeged.hu/38756/1/altaica\\_040.pdf](http://acta.bibl.u-szeged.hu/38756/1/altaica_040.pdf)

9. Sprengling İngilizce [tam metin linkini ekleyeceğim]

10. Thomsen Almanca / Danca Almanca: 162–170ss. <http://menadoc.bibliothek.uni-halle.de/dmg/periodical/titleinfo/92926>

11. Yong–Song Li Korece

12. Zhu, Yanfeng / 朱延丰 (1943). 突厥嚧欲谷碑铭译文笺证 / Tu–jue Tun–yu–gu Bei–ming Jian–zhen / Türk Tunyukuk Yazıtının Çevirisi ve Yorumu, 载 1943 年 1 月 (志林) 第 4 期. . [RBN]

Almanca

Arapça

Azerice

Çince

Danca (Thomsen)

Fransızca

Japonca:Türkçe

İngilizce

Kazakça

Kırgızca

Korece: Yong...

Macarca

Rusça

Türkçe

Türkmençe

Uygurca

[Müdrük Kağan Abidesi Tam Metni.](https://archive.org/stream/MudrikKağanAbidisiTamMmtni/M%C3%BCdrik_Ka%C4%9Fan_Abid%C9%99si_Tam_m%C9%99tni#page/n0/mode/2up)

[https://archive.org/stream/MudrikKağanAbidisiTamMmtni/M%C3%BCdrik\\_Ka%C4%9Fan\\_Abid%C9%99si\\_Tam\\_m%C9%99tni#page/n0/mode/2up](https://archive.org/stream/MudrikKağanAbidisiTamMmtni/M%C3%BCdrik_Ka%C4%9Fan_Abid%C9%99si_Tam_m%C9%99tni#page/n0/mode/2up)

Koreli Yong Song Li'nin Tonyukuk Üzerine makale ve çevirileri.

<https://drive.google.com/file/d/0B1G39eEGhvx1V1Nwc2o2Q3hZUuk4bTQwbk9DRXpzelZldWln/view>